

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ІНСТИТУТ ГІДРОБІОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗООЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ
ГІДРОЕКОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАРАЗИТОЛОГІВ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ – 2018

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Житомир – 2018
ПП «Рута»

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №11 від 27 лютого 2018 року)*

Рецензенти:

Леонід Петрович Горальський - доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри анатомії та гістології Житомирського національного агроекологічного університету
Світлана Вікторівна Гордійчук – кандидат біологічних наук, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін, проректор з навчальної роботи Житомирського медичного інституту
Наталія Миколаївна Поліщук - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри методики викладання навчальних предметів КЗ «Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

Біологічні дослідження – 2018: Збірник наукових праць. – Житомир: ПП «Рута», 2018. – 442 с.

У збірнику подаються нові результати теоретичних, прикладних та науково-методичних досліджень провідних учених із широкого спектру біологічних проблем. Видання розраховане на студентів, аспірантів, вчителів, викладачів та науковців.

Редакційна колегія:

Шевчук Андрій Володимирович – в. о. ректора ЖДУ імені Івана Франка, к.істор.н., доц. (голова);
Акімов Ігор Андрійович – директор Інституту зоології імені І.І.Шмальгаузена НАНУ; чл.-кор. НАНУ, д.б.н. (співголова);
Афанасьєв Сергій Олександрович – директор Інституту гідробіології НАНУ, д.б.н., проф. (співголова);
Сейко Наталія Андріївна – проректор з наукової роботи ЖДУ імені Івана Франка, д.п.н., проф.;
Янович Лариса Миколаївна – проректор з навчальної роботи ЖДУ імені Івана Франка, д.б.н., доц.;
Романенко Віктор Дмитрович – академік НАНУ, д.б.н. Інститут гідробіології НАНУ;
Юришинець Володимир Іванович – заступник директора Інституту гідробіології НАНУ з наукової роботи, д.б.н.;
Романчук Людмила Донатівна – проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку ЖНАЕУ, д. с.-г. н., проф.;
Романенко Олександр Вікторович – зав. кафедри біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, чл.-кор. НАНУ, д.б.н., проф.;
Корнюшин Вадим Васильович – гол.н.с. відділу паразитології Інституту зоології імені І.І. Шмальгаузена НАНУ, д.б.н., проф.;
Межжерін Сергій Віталійович – зав. відділом еволюційно- генетичних основ систематики Інституту зоології імені І.І. Шмальгаузена НАНУ, д.б.н., проф.;
Грубіно Василь Васильович – зав. кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка, д.б.н., проф.;
Крот Юрій Григорович – пр.н.с. відділу екологічної фізіології водяних тварин Інституту гідробіології НАН України, к.б.н.;
Вискушенко Дмитро Андрійович – декан природничого факультету ЖДУ імені Івана Франка, к.б.н., доц.;
Кутек Тамара Борисівна – декан факультету фізичного виховання та спорту ЖДУ імені Івана Франка, доктор наук з фізичного виховання та спорту, проф.;
Стадниченко Агнеса Полікарпівна – зав. кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи ЖДУ імені Івана Франка, д.б.н., проф.;
Житова Олена Петрівна – зав. кафедри екології лісу та безпеки життєдіяльності ЖНАЕУ, д.б.н., доц.;
Киричук Галина Євгенівна – зав. кафедри ботаніки, біоресурсів та збереження біорізноманіття ЖДУ імені Івана Франка, д.б.н., проф.;
Гарбар Олександр Васильович – зав. кафедри екології та природокористування ЖДУ імені Івана Франка, д.б.н.;
Корнійчук Наталія Миколаївна – зав. кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту ЖДУ імені Івана Франка, к.б.н., доц.;
Тарасова Юлія Вікторівна – доцент кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи ЖДУ імені Івана Франка, к.б.н.;
Шевчук Світлана Юріївна - доцент кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи ЖДУ імені Івана Франка, к.б.н.;
Андрійчук Тамара В'ячеславівна – старший викладач кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи ЖДУ імені Івана Франка, к.б.н.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, власних імен та інші відомості відповідають автори публікації. Думка редакції може не збігатися із думкою авторів.

6. Cortical Arousal Strategies in Left-Handers during the Aural Perception and Manual Playback of Mono- and Polyphonic Rhythmical Patterns / O. S. Pavlovych, A.G. Morenko, O.A. Kotyk, S.S. Vlasjuk // J. of Life Sciences. — 2012. — № 5. — P. 454—459

УДК 378.015.33

ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ К ОБУЧЕНИЮ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

И.В. Рассоха¹, Е.В. Кравченко²

^{1,2}Харьковский национальный медицинский университет, просп. Науки 4, г. Харьков, 61000, Украина

Одной из значимых проблем высшей школы является адаптация студентов в начальный период обучения. Увеличение учебной нагрузки, новый образ жизни, оказывают непосредственное влияние на коммуникативные отношения в коллективе, формирование мотивации к обучению и усвоение учебной программы. В связи с этим **цель работы** – изучить особенности психологической адаптации студентов первого курса Харьковского национального медицинского университета (ХНМУ). В ходе работы нами было проведено два социальных опроса, которые характеризуют степень адаптации студентов к новому формату организации учебного процесса и иным условиям взаимодействия с окружающей социальной средой [1,2]. Первый – диагностика учебной мотивации студентов по методу А.А. Реана и В.А. Якунина [3] и второй – изучение уровней личностной и ситуационной тревожности по опроснику Спилберга-Ханина [4]. Объектом исследования – процесс адаптации студентов I курса 1-го и 3-го медицинских факультетов ХНМУ (n=120).

Результаты исследований. Одним из показателей адаптации первокурсников к процессу обучения является мотивация учебно-профессиональной деятельности, в связи с этим нами были проанализированы основные аспекты учебной мотивации. Это учебно-познавательные, профессиональные, коммуникативные, социальные мотивы, а также мотивы творческой самореализации, престижа, избегания неудачи. Результаты теста диагностики учебной мотивации показали, что 18% студентов профессиональные мотивы поставили на первое место, на второе – учебно-познавательные и социальные (по 16%). Мотивы творческой самореализации отметили для себя 15% респондентов. По результатам анкетирования направленного на выявление уровня личностной и ситуационной тревожности нами было установлено, что 72% опрошенных чувствуют себя комфортно и относились к группе студентов со средним уровнем тревожности. Они характеризовались позитивным настроением, с удовольствием принимали участие в университетских мероприятиях и удовлетворены результатами своей учебной деятельности. Наряду с этим, нами была выделена группа студентов с высоким уровнем тревожности. Низкий уровень тревожности был выявлен у 19% студентов, что согласно литературе [5] носит защитный характер и препятствует полноценному раскрытию потенциала в рамках учебы. Таким образом, по результатам проделанной работы можно заключить, что большинство студентов имеют высокий уровень учебной мотивации, характеризуются средним уровнем личностной и ситуационной тревожности и, соответственно, имеют предпосылки для успешной адаптации к учебному процессу. Выявленной группе студентов с низкими показателями адаптации необходимо внимание психологической службы и преподавательского состава ВУЗа.

Література

1. Александров А.Г. Изменение уровней тревожности студентов в условиях учебной деятельности / А.Г. Александров, П.И. Лукьяненок // Научное обозрение. Медицинские науки. – 2016. – № 6. – С. 5-14.
2. Реан А.А. Психология и педагогика: учеб. пособие / Реан А.А., Бордовская Н.В., Розум С.И. – СПб.: Питер, 2004. – 432 с.
3. Реан А.А. Психология изучения личности : учебное пособие / Реан А.А. – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 1999. – 288 с.
4. Спилбергер Ч. Концептуальные и методологические проблемы исследования тревоги / Чарльз Спилберг – Москва: ФиС, 1883.– 288 с.
5. Алексеева Т.В. Психологічні фактори та прояви процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук. : спец. 19.00.01., Загальна психологія, історія психології " / Т.В. Алексеева. – К., 2004.– 20с.

УДК 612. 821

ФУНКЦІОНАЛЬНА АСИМЕТРІЯ ПІВКУЛЬ ГОЛОВНОГО МОЗКУ

С.Д. Сібаров¹, О.Б. Спринь²

^{1,2}Херсонський державний університет, вул. Університетська, 27, Херсон, 73000, Україна

Дослідження формування функціональної асиметрії півкуль головного мозку у дітей дошкільного віку є малочисельними і їх результати неоднозначні. Разом з тим, саме цей період характеризується важливими морфо-функціональними змінами в центральній нервовій системі, і насамперед – інтенсивним дозріванням головного мозку дитини; саме на цей вік припадають критичні періоди розвитку обох сигнальних систем. Вказані зміни знаходять відображення у розумовій діяльності дитини, становленні її психічних функцій та готовності до систематичного навчання в школі [1, 3, 4].

Таким чином, функціональна асиметрія півкуль головного мозку зумовлює деякі теоретичні основи навчального процесу в коректуванні й доповненні. Проблема сучасної школи полягає в тому, що дидактика, тобто теоретичні й методичні основи навчання, в основному, орієнтовані на функціональну спеціалізацію лівої півкулі при сприйнятті інформації.

Функціональна спеціалізація півкуль є спадковою і генетично детермінованою, хоча, по мірі розвитку дитини, відбувається удосконалення й ускладнення міжпівкулевої взаємодії [2].

Проблема функціональної асиметрії півкуль головного мозку обумовлена тим, що міжпівкульова асиметрія не обговорюється в рамках загальної диференціальної психології, психофізіології і педагогіки. Це і обумовило мету та окреслило завдання нашого дослідження.

Мета дослідження: вивчення міжпівкульової взаємодії головного мозку у дітей 5-7 років на основі показників нейродинамічних функцій.

Згідно мети були поставлені наступні **завдання:**

1. Дослідити особливості вікової динаміки розвитку сенсомоторних реакцій у дітей 5-7 років.
2. Виявити особливості сенсомоторних реакцій дітей 5-7 років різної рухової домінантності півкуль головного мозку.
3. З'ясувати особливості центральної обробки інформації дітей 5-7 років різної рухової домінантності півкуль головного мозку.

Об'єкт дослідження: психофізіологічні функції у дітей у віці від 5 до 7 років.